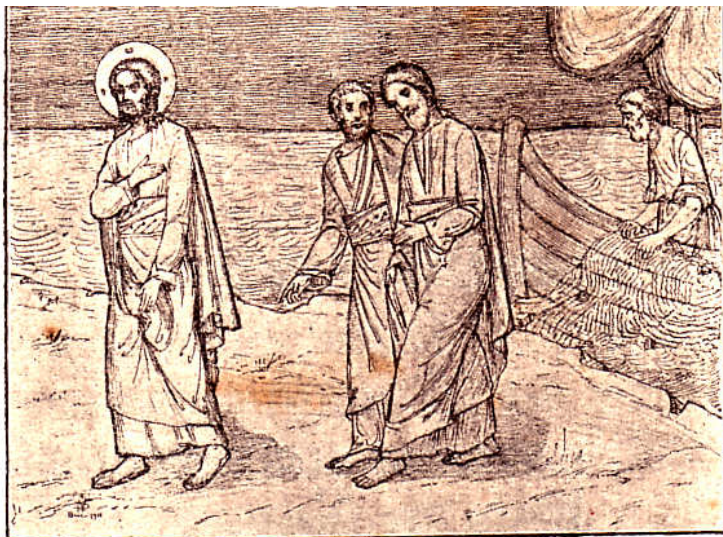

Credința și fapta

Foaie duminicală a parohiei "Toma Cozma"

Duminica a optsprezecea după Rusalii

Imagine din evangheliarul chirilic – sec. XIX

Evangelhia duminicii

Pescuirea minunată

(Luca V, 1-11)

1. Pe când mulțimea Îl îmbulzea, ca să asculte cuvântul lui Dumnezeu, și El ședea lângă lacul Ghenizaret,
2. A văzut două corăbii oprite lângă țărm, iar pescarii, coborând din ele, spălau mrejele.
3. Și urcându-Se întruna din corăbii care era a lui Simon, l-a rugat s-o depărteze puțin de la uscat. Și, șezând în corabie, învăța, din ea, mulțimile.
4. Iar când a încetat de a vorbi, i-a zis lui Simon: Mână la adânc și lăsați în jos mrejele voastre, ca să pescuiți.
5. Și, răspunzând, Simon a zis: Învățătorule, toată noaptea ne-am trudit și nimic nu am prins, dar, după cuvântul Tău, voi arunca mrejele.
6. Și făcând ei aceasta, au prins mulțime mare de pește, că li se rupeau mrejele.
7. Și au făcut semn celor care erau în cealaltă corabie, să vină să le ajute. Și au venit și au umplut amândouă corăbiile, încât erau gata să se afunde,
8. Iar Simon Petru, văzând aceasta, a căzut la genunchii lui Iisus, zicând: Ieși de la mine, Doamne, că sunt om păcătos.
9. Căci spaima îl cuprinsese pe el și pe toți cei ce erau cu el, pentru pescuitul peștilor pe care îi prinseseră.
10. Tot așa și pe Iacov și pe Ioan, fiii lui Zevedeu, care erau împreună cu Simon. Și a zis Iisus către Simon: Nu te teme; de acum înainte vei fi pescar de oameni.
11. Și trăgând corăbiile la țărm, au lăsat totul și au mers după El.

Din tâlcuirea Sfintei Evanghelii

- Sfântul Ioan Gură de Aur -

„Și umblând pe lângă marea Galileii a văzut doi frați, pe Simon ce se numește Petru și pe Andrei, fratele lui, aruncându-și mreaja în mare, că erau pescari. Și le-a zis lor: «Veniți după Mine și vă voi face pescari de oameni». Iar ei lăsându-și mrejele, au mers după El” (Matei 4, 18-20).

Uită-te la credința și la ascultarea celor doi apostoli! Erau cu totul adânciți în lucrul lor – știți doar cât de atent trebuie să fie un pescar, dar când au auzit pe Iisus că-i cheamă, n-au întârziat, n-au zăbovit, n-au spus: „Să ne ducem până acasă să ne sfătuim cu rudele!”, ci lăsând totul, L-au urmat, cum făcuse și Elisei cu Ilie. O ascultare ca aceasta cere Hristos de la noi. Să nu zăbovim nici o clipă, chiar dacă cele mai grabnice treburi ne-ar sili. De aceea când un alt ucenic al Său i-a cerut să-l lase să se ducă să-și îngroape tatăl, Iisus nu l-a lăsat, arătând că urmarea lui Hristos trebuie pusă înaintea tuturor.

Iar dacă îmi spui că este foarte mare făgăduința ce a făcut-o Hristos lui Andrei și Petru de a-i face pescari de oameni, îți răspund că mai cu seamă pentru aceasta îi admir, că, fără să fi văzut încă o minune, au crezut în măreția făgăduinței și au pus urmarea lui Hristos mai presus de toate. Au crezut că prin cuvintele cu care ei fost pescuiți, vor putea, tot cu acelea, pescui și pe alții. Lui Andrei și lui Petru le-a făcut, deci, Hristos această făgăduință; lui Iacov și lui Ioan și celorlalți apostoli nu le-a spus ceva asemenea, că ascultarea celor dintâi chemați le deschisese și lor drumul spre aceeași făgăduință. De altfel ei au zis mai înainte multe despre Hristos. Uită-te, că și sărăcia lui Iacov și Ioan ne-o arată cu precizie Evanghelistul: „I-a găsit cârpindu-și mrejele lor”.

Atât de mare era sărăcia lor, că își cârpeau mrejele, neputând să-și cumpere altele. Nu mică dovadă de virtute este deocamdată și asta că îndurau cu ușurință sărăcia, că se hrăneau din munca lor cinstită, că erau uniți unii cu alții prin puterea dragostei, că aveau alături de ei pe tatăl lor și-i slujeau.

Din sinaxarul săptămânii

În ziua de, Biserica Ortodoxă face pomenirea *Cuviosului Hariton Mărturisitorul*. Acesta a trăit pe vremea împăratului Aurelian (270 – 275), fiind din cetatea Iconiei și din țara Licaoniei, unde sfântul strălucea în dreapta credință, ca cel mai bun între creștini.

Fiind adus înaintea judecătorului și mărturisindu-și cu îndrăzneală credința, a fost supus la chinuri și întemnițat. Murind împăratul Aurelian și prigonirile încetând, se vesti poruncă pretutindeni, ca toți creștinii să fie sloboziți. Atunci a fost eliberat sănătos și Sfântul Hariton care, lepădându-se de lume, a ales calea pustniciei. Într-o zi, fiind aproape de Ierusalim, a căzut în mâinile tâlharilor, care, neavând ce să ia de la dânsul, l-au luat pe el, cu gândul să ia preț bun, vânzându-l ca rob, și l-au dus la peștera lor. Dar el s-a izbăvit de ei, într-un chip ca acesta: un șarpe veninos, venind și intrând în vasul în care aveau tâlharii vin, și-a vărsat otrava în vin, din care, bând tâlharii, toți au murit. Iar Sfântul, făcând peștera biserică, a strâns acolo mulțime de călugări și cu aurul găsit la tâlhari a făcut o mănăstire și îi învăța pe frați calea cea mântuitoare a muncii și a rugăciunii. Astfel a întemeiat el trei mănăstiri.

Mulți credincioși veneau la dânsul să-i povățuiască și să ia binecuvântare, deprinzând de la el curată viețuire creștinească și necurmată slujire a lui Hristos. Deci, scoțând dintr-o piatră uscată izvor de apă și arătându-se tămăduitor a tot felul de boli, la adânci bătrâneți a adormit în Domnul.

I octombrie: Praznicul Acoperământului Maicii Domnului

În zilele împăratului Leon cel Înțelept (886 – 912), în Biserica Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, cea din Vlaherne, după săvârșirea cântării de noapte, Sfântul Andrei ridicându-și ochii a văzut-o pe Împărăteasa Cerului, pe Acoperitoarea a toată lumea, stând în văzduh și rugându-se, strălucind ca soarele și acoperind poporul cu cinstitul său Omofor. Văzând aceasta Sfântul Andrei a zis către ucenicul său Epifanie: «Oare vezi, frate, pe Împărăteasa și pe Doamna tuturor, care se roagă pentru toată lumea?» Iar el a răspuns: «O văd, sfinte părinte, și mă înspăimânt».

Paveze sunt rugăciunile ei pentru noi, cele întru tot puternice către Dumnezeu, care s-au auzit de cei vrednici în vremea cinstitului ei Acoperământ, pentru că se ruga cu umilință ca o maică către Fiul și Făcătorul său, grăind cuvinte de rugăciune milostivoare și de îndurare, zicând:

“Împărate ceresc, primește pe tot omul care Te slăvește pe Tine și cheamă în tot locul Preasfânt

numele Tău, și unde se face pomenirea numelui meu, pe acel loc îl sfințește și preamărește pe cei ce Te preamăresc pe Tine. Iar celor ce cu dragoste mă cinstesc pe mine, Maica Ta, primește-le toate rugăciunile și făgăduințele și de toate nevoile și răutățile îi izbăvește”.

Așadar, se cuvine să prăznuim Acoperământul Preasfintei Fecioare Născătoare de Dumnezeu, aducându-ne aminte de acea preamărită arătare a ei care a fost în biserica Vlahernei, fiind văzută de Sfântul Andrei și de ucenicul său Epifanie. Să prăznuim, mulțumind Acoperitoarei noastre pentru această prea mare milostenie arătată spre neamul creștinesc. Cu tot dinadinsul s-o rugăm pe ea ca, de acum și întotdeauna, cu milostivire să ne acopere pe noi, cei care avem nevoie de Acoperământul ei. Căci fără de Acoperământul și sprijinul ei pentru noi, cei ce întotdeauna mâniem pe Dumnezeu, ne este cu neputință a trăi, pentru că, greșind mult, cădem sub multe certări, după cum zice Sfânta Scriptură: “Multe sunt bătăile păcătosului” (Psalm 31,11).

Acum am fi pierit pentru fărădelegile noastre, de nu ne-ar fi acoperit pe noi Preamilostiva Stăpână, căci de nu ar fi stat înaintea Sfânta Fecioară, rugându-se pentru noi, cine ne-ar fi izbăvit pe noi de atâtea nevoi sau cine ne-ar fi păzit până acum liberi?

După *Proloagele*, vol. I

Semnificațiile onomastice ale săptămânii

Anania – corespunde vechiului nume biblic ebraic *Hanan'yah*, cu semnificația „Dumnezeu a avut milă”.

Dionisie- s-a format de la numele unuia din cei mai cunoscuți zei ai antichității, *Diônysos*. Originea și semnificația numelui rămân nesigure; două dintre ipotezele propuse întrunesc acordul mai multor specialiști: prima consideră numele un compus a cărui semnificație ar fi „fluxul luminii”, a doua, mai simplă și conformă cu originea tracă a zeului, se oprește asupra semnificației „fiul lui Zeus”.

Iustina – nume afectiv și augural de origine lat., are semnificația corespunzătoare adj. *iustus*, „just, drept, conform legii”.

Petronia, formă grecească a numelui **Petronela** – probabil nume cu semnificație afectivă, este la origine un derivat de la numela lat. *Petrónius*, fără legătură etimologică cu numele pers. *Petru*. Se pare că *Petrónius* s-a format pe baza subst. *petro*, „berbec, batal”. Unii specialiști consideră numele de origine etruscă, cu semnificație necunoscută.

Teofil – nume teoforic de origine greacă, este un compus din elementele *Theós*, „Dumnezeu” și *philos*, „drag, iubit, iubitor”.

După *Dicționarul enciclopedic al numelor de botez*

Cunoașterea naturii divine și a naturii create

„... *Mulțimea Îl împulzea, ca să asculte cuvântul lui Dumnezeu*” (Luca 5,1)

Hristos ne-a descoperit o lume cu totul nouă și nemărginit de mare – Împărăția cerurilor – și ne-a arătat nouă tuturor calea din această lume mică prin care se ajunge în acea lume. Dar Hristos nu a dorit să supună cu forța voinței Sale orice voință, ci prin bunătate să-i câștige pe toți oamenii pentru Împărăția Sa. Iar Evanghelia, Cuvântul lui Dumnezeu revelat, este cartea despre scopul acestei vieți și despre calea către acest scop – dar în primul rând despre scop, fiindcă mai întâi trebuie să știm încotro mergem, iar după aceea cum să mergem. Iar scopul acestei vieți este Împărăția cerurilor. Hristos nu este doar Cel ce învață despre scopul vieții, ci și Cel ce călăuzește omenirea spre acest scop. De aceea S-a și înălțat la ceruri: ca să arate unde e scopul nostru – căci unde este El, acolo este scopul.

Cuvântul lui Dumnezeu trezește pe oameni din răutățile păcatului, căci zice: „deșteaptă-te, cel ce dormi, și te va lumina Hristos” și apoi îl îndreaptă spre calea Împărăției cerurilor – căci El este „Calea, Adevărul și Viața” – atunci când spune: „Ferește-te de rău și fă binele” (Ps. 36, 27). Pentru aceea și domnul Hristos, Fiul și Cuvântul lui Dumnezeu, prin întruparea Sa din Sfânta Fecioara venind în lume, a răspândit, a semănat acest cuvânt în inimile oamenilor, mai bine zis S-a semănat pe Sine, Cel Care venea din Împărăția Tatălui Său, în micile împărății tainice ale fiecăruia dintre noi, care sunt inimile noastre.

Dar nu toți cei care au cuvântul se mântuiesc, ci toți cei care îl aud și îl urmează, îl îndeplinesc; și nu toți cei ce se feresc de rele se mântuiesc, ci cei care ferindu-se de rău, urmează și binele, transpun în faptă binele. Cum observăm și în Pericopa Evanghelică de la Luca, mulți erau cei care ascultau cuvântul propovăduirii lui Hristos; așa de numeroși erau, încât a trebuit ca Domnul să se urce într-o corabie pentru a fi protejat de mulțime. Cu toate acestea nu toți L-au urmat, ci mult mai puțini, ba încă și din cei ce L-au urmat unii s-au lepădat și spuneau că nu-L cunosc.

Fără Dumnezeu, însă, nu se poate (nu degeaba înaintașii noștri scriau pe unele obiecte de uz public: „Nihil Sine Deo”). Sufletul simte și această lipsă care se extinde și asupra trupului printr-o continuă nemulțumire și o permanentă muștrare de conștiință că tot neîmpliniți suntem.

Mai presus de orice cunoaștere tehnică stă, la o mult mai înaltă treaptă de însemnătate, cunoașterea învățaturii lui Hristos, în care este cea mai înaltă bunătate, care se cheamă dragoste, și cea mai înaltă cunoaștere, care se cheamă înțelepciune. „Toate le socotesc a fi pagubă față de covârșirea cunoștinței lui Hristos Iisus, Domnului meu” (Filipeni 3, 8). Cu cât este mai mare cunoașterea lumescă, adică îi lipsește această sfântă cunoaștere, paguba este cu atât mai mare. Și cu cât este mai mare bogăția pământească, dacă îi lipsește această bogăție cerească, iarăși paguba este cu atât mai mare.

Existența lumii ca natură dinamică, urmându-și propriul curs de creștere și dezvoltare evolutivă, implică posibilitatea unei cercetări științifice pur obiective a fapturilor cu ajutorul rațiunii omenești. În acest sens, știința a făcut progrese excepționale și este un lucru foarte bun, dacă este în folosul ființei umane. Dar firea creată nu este „autonomă” ontologic. Ea a fost creată ca să „participe” la Dumnezeu, Cel ce este nu doar primul mișcător și scopul creației, ci este și supremul sens (logos) al permanenței sale.

Rațiunea este cea care face ca ființele cugetătoare să vadă și binele și răul și, astfel, să aleagă binele sau să se ferească de rău, iar libertatea este semnul imperfecțiunii creaturilor raționale.

Ține de contingența liberului nostru arbitru, posibilitatea de a progresa sau de a decădea; de a progresa în înțelepciune, sau, din contră, de a cădea, de a progresa în neglijența celor divine.

Vasilica

Sfânta Liturghie pe înțelesul tuturor

(urmăre din numărul anterior)

5. Câte liturghii avem în Biserica Ortodoxă?

Există 4 liturghii :

1. *Liturghia Sfântului Apostol Iacob*, cel dintâi episcop al Ierusalimului, care este o liturghie de obârșie apostolică din care s-au dezvoltat celelalte liturghii la popoarele din Răsărit și Apus. Această liturghie se celebrează o singură dată pe an, la 23 octombrie – ziua Sfântului Apostol Iacob – și într-o singură Patriarhie, cea de la Ierusalim. La noi, se celebrează tot în aceeași zi la biserica grecească din București.

2. *Liturghia Sfântului Vasile cel Mare*, cel care a prescurtat Liturghia Sfântului Iacob, din pricina lungimii rugăciunilor și a cântărilor. Ea se săvârșește de 10 ori pe an:

- în primele 5 duminici din Postul Mare;
- în joia și sâmbăta Patimilor;
- în ajunul Bobotezei și în ajunul Crăciunului;
- în ziua Sfântului Vasile.

3. *Liturghia Sfântului Ioan Gură de Aur*, cel care, cunoscând slăbiciunea firii omenești și pentru ca nu cumva din pricina lungimii Liturghiei credincioșii să nu mai vină la slujbă, a scurtat Liturghia Sfântului Vasile cel Mare, înfrumusețând-o cu rugăciuni și cântări noi, care i-au dat un caracter practic, motiv pentru care săvârșirea ei s-a rânduie în tot cursul anului.

4. *Liturghia Sfântului Grigorie Dialogul sau a Darurilor mai înainte sfințite*, care se săvârșește (în mănăstiri) în zilele Postului Mare afară de sâmbăta, duminica, ziua Bunei Vestiri, Joia și Vinerea Patimilor și zilele de luni și marți din prima săptămână. Ea se numește așa fiindcă darurile se sfințesc, adică se prefac în Trupul și Sângele Domnului, la Liturghia obișnuită, iar în cadrul Liturghiei Sfântului Grigorie acestea sunt doar aduse și oferite credincioșilor spre împărtășire. (va urma)

Alexandru

Cum să depășim risipirea gândului ce poate apărea în timpul rugăciunii ?

Lui Dumnezeu, recomandă duhovniciei Bisericii, trebuie să-i aparțină întreg timpul nostru. Dar să-I consacram măcar, în întregime și netulburată, scurta clipă a rugăciunii.

În vremea rugăciunii, fie ea particulară sau obștească, cel mai adesea, vrăjmașul ne propune tot felul de căutări și probleme, în aparență importante, pentru a ne face griji cu acestea. De aceea, mintea e numită de Părinți și „vagaboandă”, căci se plimbă de colo-colo.

Creștinul care se roagă și vrea să aibă rugăciune curată se confruntă, așadar, cu problema grijii (risipirii) minții. Să nu ne speriem însă de această ispită. Pentru a o evita, așezându-ne la rugăciune, să respingem totul cu hotărâre puternică și „să ne apropiem de rugăciune cu sufletul gol, pentru ca sufletul, făcând rugăciunea, numai de ea să se îngrijească” (Sf. Teofan Zăvorâtul).

Între suflet și atitudinea trupului, trebuie să existe o corespondență desăvârșită. Modurile și sensurile rugăciunii trebuie să fie pline de sens, deci trupul să facă vizibil ceea ce se petrece în suflet: „Trupul poartă icoana însușirilor care se potrivesc mai bine sufletului la rugăciune” (Origen). Putem vorbi de o relație reciprocă specifică între starea interioară și atitudinea exterioară. Aceasta din urmă acționează asupra celei interioare (căutarea unui loc în casă liniștit, orientat într-un anumit mod – în sensul de a te dedica unei rugăciuni personale fără distragere – sau osteneala de a sta în picioare, îngenuncherea și alte gesturi ale rugăciunii). Și pe de altă parte, „însușirile deosebite ale sufletului”, despre care vorbește Origen, sunt cele care își creează în atitudinea trupestă un fel de „icoană”, care îi premerge în permanență.

La viețuirea launtrică a rugăciunilor în cadrul cultului divin public, stai în picioare cu respect, conștient fiind de faptul că ești înaintea lui Dumnezeu. Sau, vom îngenunchea cu smerenie la citirea Sfintei Evanghelii, prin al cărei cuvânt vorbește Domnul.

Trebuie să căutăm prin cuvintele rugăciunii noastre să depărtăm trupul de pământ, pentru ca sufletul „să zboare în înălțime” (Psalm 54, 6), grija lumească, legăturile trupești lepădându-le. Îndemnuri pe care le auzim și în cântările din cadrul Sfintei Liturghii: precum spune *Heruvicul*: „Toată grija lumească acum să o lepădăm” și alte momente: după ieșirea cu Sfânta Evanghelie (Vohodul Mic) – ce semnifică ieșirea Mântuitorului la lucrarea divinei

propovăduiri, ca un necunoscut (prin ușa de la mieznoapte), pentru ca după ce se arată tuturor, să se întoarcă în Sfântul Altar prin ușile împărătești – după acest moment spuneam, ridicându-se Evanghelia deasupra capului, se rostește: „Înțelepciune, drepti !” Deci Cuvântul lui Dumnezeu, Fiul lui Dumnezeu, veșnica Sa Înțelepciune s-au binevestit prin Scriptura ce se poartă în mâini. Iar cuvântul „Drepti” arată că Evanghelia trebuie primită cu trezvie, îndepărtându-ne (de) orice lene și griji.

Cuvântul ebraic „Aliluia” înseamnă „Domnul vine, lăudați pe Domnul !” Și fiindcă, prin caracterul limbajului sacru, în lexemul „vine” se cuprinde și timpul prezent și cel viitor, aceasta semnifică perpetua prezență a lui Dumnezeu, „Aliluia” fiind rostit de fiecare dată, în actele liturgice, atunci când Dumnezeu „Se arată” în chipul Evangheliei, al Sfintelor Daruri.

Așadar, este necesar să reflectăm asupra sensului cuvintelor rugăciunii astfel încât gândului să i se asocieze în mod corect și simțirea, să capete deci aceeași orientare.

Omul simte nevoia unei „realități materiale” care atinge simțurile pentru a ajunge la minte, se adresează minții pentru a mișca sufletul; încercăm a ne înălța de la ceea ce se poate „percepe” la ceea ce nu se poate decât „pricepe”, de la simțire la gândire, de la aparență la esență, de la trecător la permanent. În acest sens, icoana (spre exemplu) se adresează văzului; în limitele inerente incapacității de a traduce adecvat divinul, este reprezentare a Realității transcendente și suport al contemplației: în timpul rugăciunii (și nu numai), putem să ne fixăm privirea și mintea asupra imaginii, care la rândul ei, ne trimite mai departe, concentrându-ne asupra Realității pe care o simbolizează.

În contextul Tradiției, creștinul își va însuși un anumit gest (la care nu se poate renunța), creând și întărind în sine, acea atitudine interioară care a format, în decursul vremii, gestul.

Această retragere și sustragere de la gânduri, despre care vorbim, este un proces treptat, care corespunde urcușului vieții duhovnicești; omul participă la aceasta însă el nu poate realiza „depășirea” prin ale sale puteri. Important este faptul că facem rugăciunea, că ne străduim realmente cinstit să obținem ceea ce nu întotdeauna reușim. Precum spune și Sfântul Ioan Scărarul, când fuge mintea, imediat să o aducem înapoi, și făcând acest lucru vine harul divin încet-încet, ajutând mintea să poată lupta împotriva răspândirii. Iar biruința este și ea un dar curat al Duhului Sfânt, o minune.

